

NASTANEK IN RAZVOJ ISKRE V ŽELEZNIKI

Prednik ISKRE

»NIKO« — produktivna zadruga kovinarjev z o. j. — Železniki (v tekstu NIKO Železniki) je s svojim proizvodnim programom pisarniških potrebščin dosegla zavidljive gospodarske uspehe, čeprav so bili njeni obrati nameščeni v dokaj neprimernih starih zgradbah. V oktobru 1952 so uredili naprave za izkoriščanje vodne sile in dogradili elektrarno z največjo zmogljivostjo 175 KM. Oprti na to pogonsko energijo so lahko pričeli z načrtovanjem nove tovarne, v katero bi preselili obratovanje iz strnjenegega naselja Racovnik.

Proizvodnja pisarniških potrebščin je imela možnost velikega asortimenta izdelkov in zagotovljen napredek, vendar pri ljudski oblasti in njenih planerjih ni bila kaj prida cenjena. Na gospodarski zbornici FLRJ v Beogradu so zvedeli, da so v kovinsko predelovalno industrijo ustavljena vsa vlaganja, ker je bilo mnogo neizkoriščenih kapacitet v tovarnah vojne industrije. Prednost je imela precizna in elektromehanska industrija, saj je le njej Državna investicijska banka (DIB) odobraval kredite. Po teh virih je upravni odbor NIKO Železniki sprejel sklep, da se izdela investicijski program in načrtovanje tako, da bi obdržali proizvodnjo pisarniških potrebščin na doseženi stopnji, razširili in povečali pa bi že začeto proizvodnjo precizne in elektromehanike, in to naj bi bil glavni smoter investicije.

Pri izdelavi investicijskega programa je bila zelo pomembna investicijska politika v FLRJ. Ta je namreč zakonsko določala le financiranje podjetij družbenega sektorja in kmetijskega združništva, izvzeta pa je bila obrt, obrtno in proizvodno združništvo. Tako zadruga NIKO seveda ni izpolnjevala kreditnih pogojev. Proizvajalci — združniki so bili postavljeni pred izbiro, ali modernizirati svojo zadrugo z lastnimi sredstvi, doseženimi z letnim dobičkom, ali pa se vključiti v družbeni sektor po likvidaciji zadruge. Združniki so sklenili spremeniti strukturo podjetja. Na izredni združni skupščini so se odločili za likvidacijo zadruge in so sprejeli sklep o ustanovitvi tovarne družbenega sektorja. Razpisali so volitve v delavski svet in upravni odbor ter objavili razpis za mesto direktorja. Iz združnega registra je bilo izbrisano ime NIKO — proizvajalna zadruga kovinarjev z o. j. Železniki, v register gospodarskih podjetij pa dne 30. oktobra 1954 vpisano NIKO — tovarna kovinskih in elektromehanskih izdelkov — Železniki.

Pričeli so torej z izdelovanjem »Investicijskega programa« rekonstrukcije tovarne, ki naj bi proizvajala precizne ter elektromehanske predmete in pisarniške potrebščine. Programirana proizvodnja je vsebovala proizvode za avtoelektriko, laboratorijske aparate, medicinske instrumente, nadomestno proizvodnjo malih elektromotorjev in proizvodnjo pisarniških potrebščin. V proizvodnji

avtoelektrike je imel prednost magnetni vžigalnik za motorje z notranjim izgorovanjem. Ta je bil projektiran kot najštevilnejši in finančno najdonosnejši izdelek tovarne, na katerem naj sloni največji gospodarski uspeh. Čeprav bi bila proizvodnja laboratorijskih aparatov maloserijska, je vendar tudi obetala čvrsto rentabilnost. Proizvodnja malih motorjev pa bi prišla v poštev le, če bi izpadel kak planirani proizvod ali bi bilo treba proizvodnjo prvih predmetov zmanjšati.

Hkrati s projektantskim delom, ki je obsegalo ekonomski del, tehnološki del, normative dela in materiala in idejni projekt in je teklo nemoteno, so se na plastičnem prikazu modela tovarne kritično obdelovale gradbene in tehnološke zamisli. Ves investicijski program je bil dokončan decembra leta 1955 ter je bil takoj oddan v revizijo. Revizijska komisija za investicijske programe pri sekretariatu za industrijo LRS je takoj pričela z obravnavanjem elaborata, priredila razpravo o njem in že marca izdala odobritveno odločbo za predloženi objekt.

Tovarna NIKO Železniki je investicijski program s prošnjo za posojilo predložila DIB, centrali v Beogradu, kjer je bil ob sodelovanju gospodarske zbornice FLRJ pretehtan in obravnavan na komisijski razpravi. Investitorju so bile postavljene zahteve za zmanjšanje kreditnega zneska za 15 %. Opravili so nove ekonomske izračune, nakar je DIB odobrila investicijsko posojilo. Po odobritvi posojila so pospešeno izdelali gradbene načrte na osnovi idejnega projekta. V začetku leta 1957 so objavili razpis licitacije gradbenih in obrtniških del. Najugodnejši ponudnik je bilo podjetje SGP Tehnik iz Škofje Loke. V pogodbenem roku je podjetje gradnjo dokončalo, tudi stroji so bili dobavljeni pravočasno tako, da so se 30. junija 1958 vselili in pričeli proizvodnjo elektromehanskih izdelkov v novem obratu.

Težavno rojstvo ISKRE

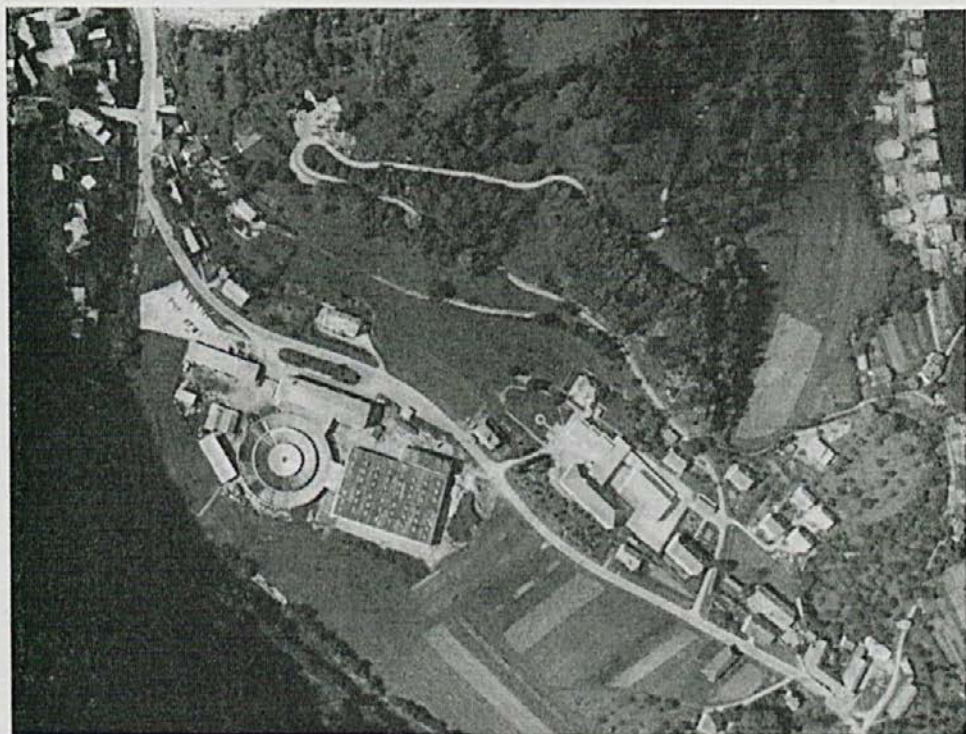
Ko je delo steklo, so prišli iz tovarne ISKRA KRANJ na važne pogovore in nenapovedani: direktor, tehnični direktor, vodja oddelka za rotacijske stroje in šef računovodstva. Tovarno Niko so zastopali direktor, inženir in vodja oddelka. Na sestanku je vodja oddelka za rotacijske stroje razložil namen obiska in zahteval, naj tovarna NIKO odstopi del proizvodnega programa avtoelektrike. Ta zahteva je presenetila predstavnike NIKI, ki so ocenili njen pomen in predvideli težke posledice, če bi ji ugodili. Odločno so zavzeli odklonilno stališče, a vodja je dejal, da tako zahtevo postavlja tudi ljudska oblast in da je to pravzaprav zahteva širših državnih in političnih interesov. Prišlo je do burnega nastopa zastopnikov iz Kranja. Predstavniki tovarne NIKO na teh nepričakovanih razgovorih o zahtevi z daljnosežnimi posledicami niso imeli pooblastil delovne skupnosti in so si pridržali rok za odgovor na izvajanja predstavnikov kranjske ISKRE.

V dogovorjenem roku so preverili navedbe in ozadja te čudne zahteve. Ugotovili so, da je sekretariat za industrijo LRS 3 tedne po odobritvi investicijskega programa tovarne Niko odobril enak program proizvodnje magnetnih vžigalnikov in avtoelektrike ISKRI. Ta je že nabavila strojno opremo za to proizvodnjo, četudi zanje še ni imela obratnih prostorov. Oblast je odločila, da postavi tovarno avtoelektrike v Šempetru pri Novi Gorici. Zbrana pojasnila so

dokazovala, da uspešen napredek tovarne NIKO ni bil vseh kranjski ISKRI, hkrati pa niso imeli podpore pri sekretariatu za industrijo LRS.

Zahteve ISKRE, ki je imela takrat prvenstveni položaj v slovenski industriji, podpirala pa jo je tudi oblast, je morala uprava in delavski svet NIKA prisiljeno upoštevati. S primernimi sklepi so spremenili proizvodni program, osvojili so proizvodnjo malih elektromotorjev in izločili magnetne vžigalnike. Za to spremembo pa nova tovarna ni imela specialne opreme in ne izkušenih delavcev in strokovnjakov. Samostojnost NIKA je bila ogrožena, podjetju je grozila obsežna kriza. Odločitev o novi proizvodnji elektromotorjev pa je ISKRA podpirala, sicer bi sama zgradila tovarno zanje, saj spadajo v asortiment njenih izdelkov. Omeniti je treba, da so v NIKU male elektromotorje v maloserijskem obsegu že izdelovali, in sicer za potrebe laboratorijskih in gospodinjskih aparatov. Do takrat so celo na Poljsko izvozili 2000 motorčkov. To je bil dokaz, da je v NIKU mogoča specializirana proizvodnja elektromotorčkov.

Sekretariat za industrijo LRS je v tovarni ELKO v Mariboru sklical sestanek predstavnikov slovenske elektroindustrije, na katerem bi razdelili proizvodni program. Sestanek je vodil svetnik sekretariata za industrijo. Ta je avtoritativno zahteval, da tovarna NIKO opusti proizvodnjo malih elektromotorjev. Po kategorični odklonitvi take zahteve, ki je bila podprta z utemeljenimi razlogi, je tudi tu prišlo do hudih besed in groženj. Zato sta predstavnika NIKA demonstrativno zapustila sestanek. Po tem sestanku je sekretariat za industrijo

Tovarna ISKRA in šola v Železnikih iz aviona, levo del Racovnika, desno zgoraj novo naselje Dašnjica Foto arh. Tone Mlakar

razpisal novo razpravo o proizvodnji malih elektromotorjev v Ljubljani, kate-
re se morajo udeležiti tudi predstavniki tovarne NIKO. Na tej razpravi so pred-
stavniki tovarne NIKO predložili vso tehnično dokumentacijo za proizvodnjo
malih elektromotorjev. S tem so dokazali, da je po strokovni plati vse priprav-
ljeno za proizvodnjo malih elektromotorjev. V tovarni NIKO je proizvodnja
malih elektromotorjev stekla in izdelali so že prve količine za kupca v ZDA.

Vsiljene spremembe so težko pretresle delovno skupnost v Železniki. Po-
vzročile so zmedo tako, da so morali razpustiti organe delavskega samouprav-
ljanja in uvesti prisilno upravo v tovarni NIKO.

Za priporočeno integracijo tovarn so bili dobri pogoji v poslovanju med
ISKRO in NIKOM, saj je NIKO pri ISKRI že nabavljal surovine, orodja in pol-
izdelke, pa tudi zato, ker bi ISKRA lahko zgradila svojo tovarno elektromotor-
jev. Po končani prisilni upravi so na novo izvolili organe delavskega samo-
upravljanja. Ti pa so sklenili integracijo tovarne NIKO z ISKRO. Po tem sklepu
so iz registra gospodarskih podjetij LRS zbrisali ime NIKO — tovarna kovinskih
in elektromehanskih izdelkov — Železniki. Sklep o združitvi je sprejelo tudi
podjetje ISKRA KRANJ. Z odločbo občinskega ljudskega odbora Škofja Loka
se je tovarna NIKO pripojila dne 1. 7. 1962 k Združenemu podjetju ISKRA
KRANJ. S priključitvijo k ISKRI je tovarna prešla v status poslovne enote in
dobila ime: ISKRA — tovarna elektromotorjev Železniki. Predmet poslovanja
je ostal isti kot pred integracijo, registracija pri sodišču se je glasila takole:
»proizvodnja kovinskih in elektromehanskih izdelkov, zlasti elektromotorjev,
električnih aparatov za gospodinjstvo in laboratorije ter kovinskih izdelkov za
pisarne«. Od datuma pripojitve k ISKRI, tj. 1. 7. do 31. 12. 1962 je bila celotna
tovarna v poskusni proizvodnji.

Glavno elektromotorji

Ob integraciji je bil asortiment izdelkov zelo širok; tovarna je namreč ime-
la v svojem programu niz takih proizvodov, ki z ničimer niso dopolnjevali
glavne vrste, tj. elektromotorjev. Predvsem so tu mišljeni izdelki pisarniške
galanterije, kot so mehaniki, brzovezi, risalni žeblički, papirne sponke itd.,
kakor tudi izdelki za laboratorijsko opremo. Te izdelke so proizvajali v popol-
noma ločenem starem obratu, medtem ko je proizvodnja elektromotorjev tekla
v novem tovarniškem posloju v Otokih.

Že z naslovom »tovarna elektromotorjev« je povedano, da so osnovni pro-
izvodni artikli ostali elektromotorji; le-ti pri izdelavi za tuja tržišča zahtevajo
izredno ozko specializacijo, zato je bil cilj tovarne s pospešenimi koraki razvi-
jati tehnologijo in organizacijo njihove proizvodnje.

Ločitev

Zaradi intenzivnega razvijanja motorjev so vedno bolj zanemarjali tehno-
logijo pisarniških artiklov, pa tudi programsko proizvodnja pisarniškega pri-
bora ni spadala v okvir ISKRE. To dejstvo, kakor tudi lokacijska deljenost
v dva obrata z bistveno različno proizvodnjo, sta privedla družbene organe in
delavski svet tovarne do zaključka, da se obrata ločita. Sklep o razdružitvi je
delavski svet sprejel v mesecu juniju 1963 z veljavnostjo 1. julija istega leta.

Oddelek za proizvodnjo motorjev za hladilniške kompresorje v tovarni
ISKRA Železniki Foto arh. Tone Mlakar

Z odcepitvijo enote za proizvodnjo pisarniških potrebščin je odtlej zopet obstajala samostojna tovarna NIKO; tedanji novi obrat pa kot specializirana tovarna za proizvodnjo elektromotorjev posluje v okviru združenega podjetja ISKRA KRANJ. Tovarni elektromotorjev je bila s tem dana možnost za nadaljnjo in izključno specializacijo za proizvodnjo elektromotorjev. Zaradi specializacije so odstopili proizvodnjo gospodinjskih aparatov (loščilci, sesalci, mikserji, ventilatorji) tovarni MIKRON v Prilepu, ki je bila tedaj v sklopu ISKRE.

Rast proizvodnje in tovarne

Ob vstopu v ISKRO 1. julija 1962 je bilo v tovarni zaposlenih 485 ljudi, po večini domačinov, delno tudi mlajših iz okoliških vasi. V osnovna sredstva je imela ISKRA Železniki ob integraciji vloženih 4.278.000 din. Proizvodni program so v letu 1962 izpolnjevali mali izdelki: elektromotorji, signalne sirene, gospodinjski aparati, pisarniška in laboratorijska oprema, ki so skupno dali za 10.315.000 din bruto produkta.

Povpraševanje po motorjih od tujih in domačih kupcev je bilo že tedaj neprimerno večje, kot pa so jih mogli izdelati. Do konca leta 1962 so elektromotorje proizvajali izključno le za izvoz v ZDA, v manjšem obsegu tudi že za Italijo (v letu pripojitve k ISKRI so izdelali 214.000 elektromotorjev za gospodinjske aparate, to je za šivalne stroje, sesalce, mikserje), zdaj pa so se začeli oglašati tudi domači kupci z večjimi naročili. Med prvimi pomembnimi naročniki na jugoslovanskem tržišču moramo omeniti podjetje ELEKTRON iz Zagreba in SATURNUS iz Ljubljane. Prvemu so v letu 1963 poslali večjo količino mo-

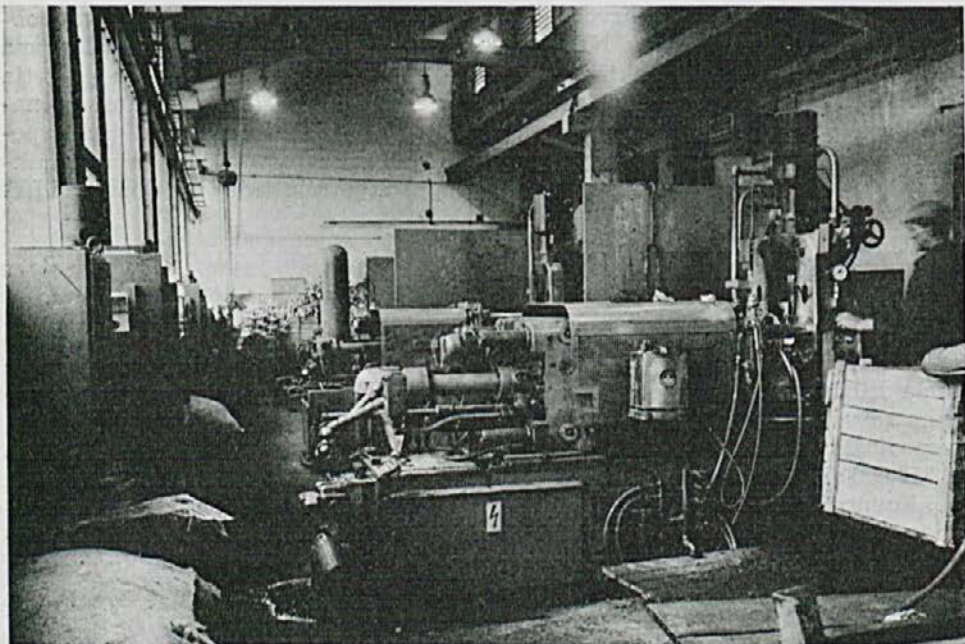
torjev za kavne mlinčke in sesalce, drugemu pa motorje za kaloriferje. Proizvodnja elektromotorjev se je v letu 1963 s temi naročili povečala na 286.500 kosov, od katerih so jih 63 % izvozili, ostalih 37 % pa prodali omenjenim domačim kupcem.

Nagel vzpon proizvodnje in s tem združen porast delovne sile sta povzročila prenatrpanost proizvodnih prostorov. To dejstvo kakor tudi pričakovanje večje potrošnje malih motorjev na jugoslovanskem, predvsem pa na tujem tržišču, sta botrovala dokončni odločitvi o zgraditvi dodatne montažne hale, ki naj bi zaključila zadnji krog proizvodnega posloplja; le-ta je bil predviden že v prvotnem projektu tovarne, ki je bila zgrajena spomladi 1958 in je začela obratovati ob zaključku prvega polletja istega leta.

Vire za gradnjo nove montažne hale je tovarna črpala iz komercialnega kredita zahodnonemške firme HENSCHEL. Ta kredit je najelo Združeno podjetje ISKRA in z njim nameravalo izvesti rekonstrukcijo v vseh svojih tovarnah. Takrat je ZP ISKRA malo izvažala. Od vseh njenih delovnih organizacij je pri izvozu daleč prednjačila prav tovarna elektromotorjev v Železniki. S svojim visokim izvozom je postala glavni garant za najeti inozemski kredit.

Podaljšek tovarne so končali 1964, delati pa so začeli naslednje leto, torej tedaj, ko so se skupna osnovna sredstva po knjiženi nabavni vrednosti povečala na 6.650.000 din. Takrat in še v prvih naslednjih letih je tovarna dokupila še nekaj pomembne strojne opreme, do leta 1965 pa so v lastni režiji izdelali tudi že prve tri tekoče trakove za montažni oddelek.

Cilj investicije je bila torej stroga specializacija na področju elektromotorjev, maksimalno izkoriščanje razpoložljivih proizvodnih kapacitet in dose-

Livarski stroji v tovarni ISKRA Železniki

Foto arh. Tone Mlakar

ganje take kvalitete, ki bi zadovoljevala najbolj zahtevna tržišča. Omenjeno investicijsko vlaganje bi nadalje omogočilo proizvodnjo tehnološko najbolj zahtevnih motorjev, ki bi v večjih količinah osvajali domače, predvsem pa tuja tržišča.

Že leta 1964, predvsem pa 1965 je stekla veliko serijska proizvodnja najpomembnejših motorjev. Leta 1965 je bilo izdelanih že 770.000 motorjev pri povprečno 563 zaposlenih. Na splošno je bilo leto 1965 za našo proizvodnjo zelo uspešno; to je dokazalo slavlje lepega delovnega jubileja — milijontega elektromotorja, izvoženega v Združene države Amerike. Cilj investicije za povečanje izvoza elektromotorjev se je torej uresničil. Za ameriškega kupca tj. za firmo EMPIRE MACHINES iz New Yorka so v letu 1965 in delno še 1966 proizvajali motorje za gospodinske aparate iz skupine SL, in sicer predvsem motorje za kuhinjske nože. Vrednost izvoza se je v letu 1965 v primerjavi s 1964. letom podvojila in dosegla 1.070.000 \$.

Premagovanje krize

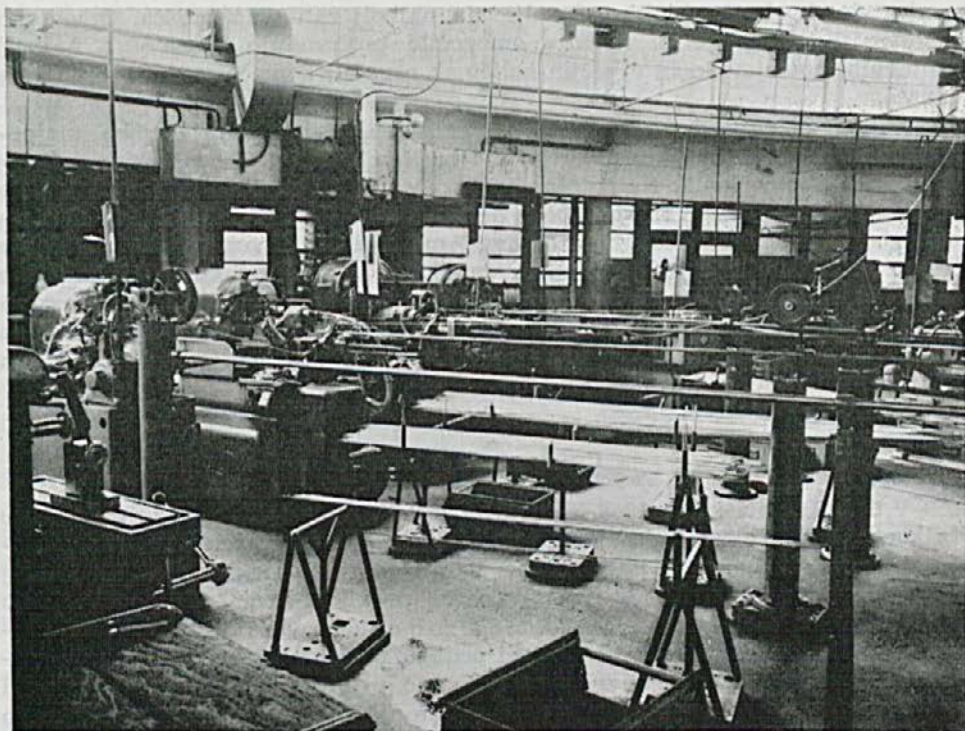
V drugi polovici leta 1966 je tovarna zašla v hude težave, ki so trajale vse do konca 1967. Takratna kriza njene proizvodnje je bila posledica neizkušeni prodajne službe, ki se je pri izvozu vezala zgolj na enega kupca. Ta je bolj zaradi osebnih razlogov kot zaradi tržišča preklical večino že dogovorjenih naročil. Za tisto obdobje je značilno, da so postali tovarniški proizvodni programi nestabilni in da so bili prisiljeni prilagajati se vsakodnevnim tržnim razmeram. Proizvodnja se je odvijala nenormalno, pripravljeni tehnološki postopki z dokumentacijo so se pogosto morali spreminjati; bili so celo primeri, ko so zaradi kratkih dobavnih rokov vzporedno potekali: razvoj, izdelava dokumentacije in tudi že proizvodnja. Posledice proizvodne krize so se kazale v okrnjenih osebnih dohodkih, ki jih je tovarna kolektivu izplačevala poldrugo leto samo v višini 80 % od že tako najmanjših osnov v občinski plačilni lestvici. V letu 1965 je bil mesečni neto osebni dohodek izplačan povprečno v višini 500 din na zaposlenega člana kolektiva.

Z analizo tržišča in z ureditvijo prodaje ter z normalizacijo poslovnih razmer z ameriškim kupcem se je proizvodnja v letu 1968 spet razvijala v dokaj normalnih pogojih. Isto leto se je povečala proizvodnja za tuje, predvsem pa za domače tržišče; analiza tržišča je namreč pokazala, da so zlasti na jugoslovanskem trgu, ki doslej ni bil sistematično obdelan, velike potrebe po elektromotorjih.

Odločilni koraki v napredek

Vse bolj pomembno mesto so začeli dobivati gospodinski aparati, katerih proizvodnja je v kooperaciji z italijansko firmo GIRMI delno stekla že v letu 1967. Asortiment te vrste proizvodov se je v naslednjih letih razširil od prvotnih mlinčkov in fenov na finalizacijo mikserjev, havb za sušenje las, mesoreznic, ventilatorjev in sadnih centrifug. Leta 1970 so tovrstne gospodinske aparate začeli proizvajati tudi z zahodnonemško firmo BRAUN.

Leta 1968 je tovarna postavila svojo livarno in skoraj v celoti prekinila iskanje livarskih uslug pri kooperantih. S tem je časovno pospešila, predvsem pa pocenila proizvodni program z novo vrsto izdelkov, to so lužne črpalke, ki jih še danes serijsko izdelujejo za podjetje GORENJE iz Velenja.

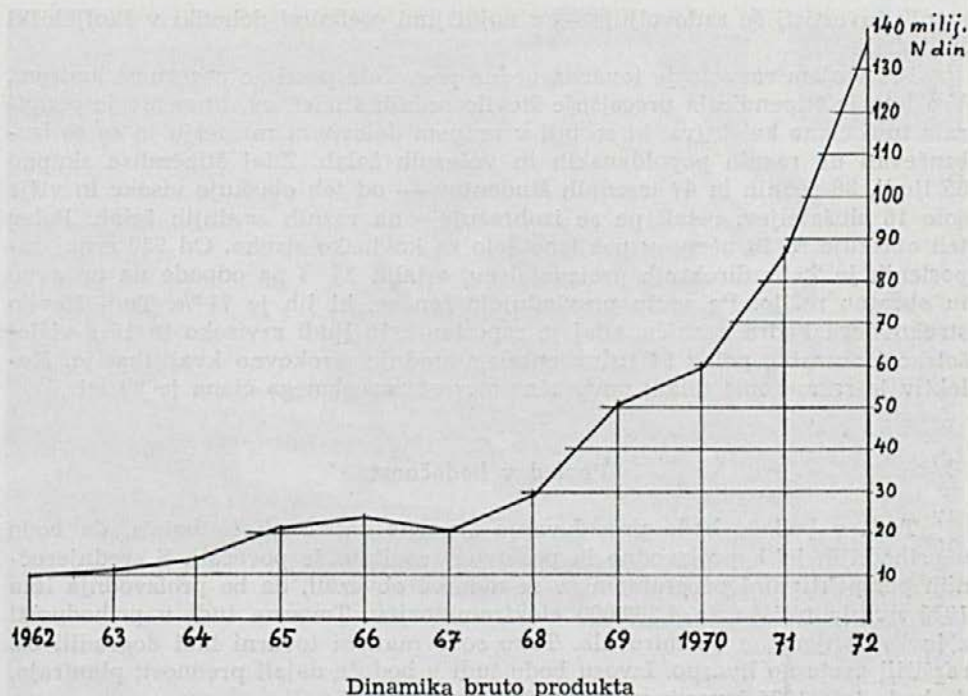

Skupina avtomatov za proizvodnjo gredi v tovarni ISKRA Železniki
Foto arh. Tone Mlakar

Pomembno vlaganje v investicije za razširitev obstoječe in osvajanje nove proizvodnje je tovarna izvedla v zadnjih dveh letih. Leta 1970 je začela z gradnjo velike montažne hale, s katero je povečala površino proizvodnih in ostalih zazidanih delovnih prostorov na 10.230 m². Poleg razširitve je bil glavni namen investicije osvojitve in razvoj popolnoma nove proizvodnje kompresorskih motorjev za hladilnike. Ta vrsta proizvodnje bi po programu morala steči že leta 1971. Zaradi zakasnjene nabave opreme od inozemskega dobavitelja pa se je zakasnila za 6 mesecev. S to veliko investicijo se je nabavna vrednost vseh današnjih osnovnih sredstev, vključno z vknjiženo predpisano revalorizacijo od obstoječih osnovnih sredstev, povečala na 38.530.000 din.

Realizacija proizvodnje kompresorskih motorjev poteka v kooperaciji z dansko firmo DANFOSS. S proizvodnjo, ki jo v celoti odpremljajo omenjeni firmi, se odslej močno povečuje izvoz: leta 1971 so izvozili za 1.236.000 \$ izdelkov, in sicer v Zahodno Nemčijo, Italijo in ZDA. Vsa leta izvažajo le na zahodna področja, to je na področja konvertibilnih valut, zelo malo pa v vzhodno-evropske države.

Močna razširitev proizvodnje je zahtevala dodatno delovno silo, ki pa je v Selški dolini skoraj ni mogoče več dobiti. Pred letom dni se je tovarni nudila možnost zaposliti večje število delavcev iz Idrije. Po dogovoru z upravo tamkajšnjega rudnika živega srebra pa je tovarna preuredila del njihovih odvečnih prostorov in avgusta 1971 v Idriji odprla svoj proizvodni obrat. Trenutno je

tam zaposlenih že 250 delavcev. V obratu v Idriji je stekla montaža lužnih črpalk in nekaterih malih motorjev, kar je odstopila matična tovarna v Železnikih. Leta 1972 se je idrijski obrat preselil v novo halo v Spodnji Idriji.

Ob 10-letnici vstopa v združeno podjetje ISKRA se je po predvidevanjih bruto produkt tovarne povečal na 136 milijonov din, medtem ko je znašal leto prej samo 85,781.000 din. Močan premik je posledica investicij za razširitev obstoječe proizvodnje, predvsem pa osvojitve nove proizvodnje kompresorskih motorjev. Proizvodnja se je v tekočem letu povečala z 1,654.000 elektromotorjev in gospodinjskih aparatov na 2,893.000 tovrstnih izdelkov.

V desetletnem obdobju je torej tovarna zelo napredovala. Zgradila je več novih proizvodnih in pomožnih prostorov, povečala in modernizirala je strojno opremo, podvojila število delavcev — danes je v kolektivu 950 zaposlenih. Zelo očiten napredek je dosegla v tehnologiji svojih izdelkov. Prav na tem področju je pomemben prehod celotnega proizvodnega procesa na sodoben Work factor sistem. Tudi na kvaliteto izdelkov, na produktivnost dela in ekonomičnost poslovanja tovarna ni nikoli pozabila; nasprotno, prav sedaj, ko nas prizadevajo posledice splošne gospodarske nelikvidnosti, posveča temu izredno skrb.

Kolektiv

Prenekateri krize, zlasti tiste v letih 1966 in 1967, so tovarno močno prizadele, niso pa zlomile volje in prizadevnosti požrtvovalnega kolektiva, ki je zavestno sprejemal vsa bremena nase in se zadovoljeval — ter se zaradi nepre-

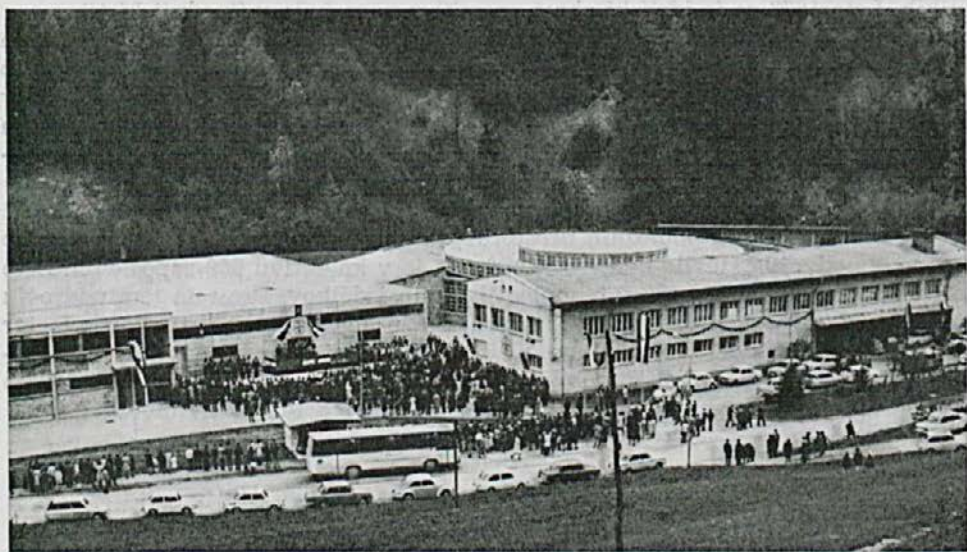
stanjih investicij še zadovoljuje — z najnižjimi osebnimi dohodki v škofjeloški industriji.

Pri svojem razvoju je tovarna vedno posvečala posebno pozornost kadrom. Vsa leta je štipendirala precejšnje število rednih študentov, finančno je podpirala tudi člane kolektiva, ki so bili v rednem delovnem razmerju in so se izobraževali na raznih popoldanskih in večernih šolah. Zdaj štipendira skupno 85 ljudi, 38 rednih in 47 izrednih študentov — od teh obiskuje visoke in višje šole 16 slušateljev, ostali pa se izobražujejo na raznih srednjih šolah. Poleg teh obiskuje še 13 učencev poklicno šolo za kovinsko stroko. Od 950 sedaj zaposlenih je 75 % direktnih proizvajalcev, ostalih 25 % pa odpade na upravno in obratno režijo. Po spolu prevladujejo ženske, ki jih je 71 %. Tudi število strokovnega kadra narašča, zdaj je zaposlenih 12 ljudi z visoko in 10 z višješolsko izobrazbo, poleg 54 uslužbencev s srednjo strokovno kvalifikacijo. Kolektiv je razmeroma mlad; povprečna starost zaposlenega člana je 28 let.

Pogled v bodočnost

Tudi v bodoče bodo prizadevanja tovarne enaka ali še boljša, da bodo v prihodnjih letih proizvodne in poslovne rezultate še povečali. S srednjeročnim perspektivnim programom so se namreč obvezali, da bo proizvodnja leta 1975 nudila tržišču že 4,200.000 elektromotorjev. Tovarna tudi v prihodnosti z investiranjem ne bo mirovala. Tako so v matični tovarni lani dogradili oz. razširili pretesno livarno. Izvozu bodo tudi v bodoče dajali prednost; planirajo, da bodo leta 1975 izvozili za 6,500.000 \$ izdelkov.

S svojo že srednje veliko proizvodnjo, predvsem pa z visokim izvozom in precejšnjim številom zaposlenih, tovarni danes pripada vidno mesto v občini

Tovarna ISKRA Železniki ob proslavi 1971

Foto arh. Tone Mlakar

Proslava 25-letnice novega kovinarstva pri tovarni ISKRA 1971

Foto arh. Tone Mlakar

Škofja Loka, kakor tudi v Združenem podjetju ISKRA KRANJ. Z nadaljnjim razvojem in rastjo proizvodnje, ki jo bodo dosegli v prihodnjih nekaj letih, bo tovarna prešla v obseg velikih proizvajalcev elektromotorjev v Evropi.

Seznam izdelkov

Da bo asortiment proizvodov ISKRE v Železnikih preglednejši, prikazujemo celotni seznam izdelkov, ki jih nudimo domačim in tujim kupcem:

I. Komutatorski motorji

1. Motorji za vgraditev v male gospodinjske aparate: kavne mlinčke, ročne mešalnike, namizne mešalnike, sesalnike, sadne centrifuge, sušilne havbe, ročne sušilnike las, mesoreznice.
2. Motorji za vgraditev v profesionalne in polprofesionalne aparate: kino-projektorje, močnostna stikala, varilne aparate, laboratorijske centrifuge, sirene za enosmerno in izmenično napetost ter motorji z regulacijo števila vrtljajev.

II. Asinhronski motorji

Tovarna izdeluje več vrst asinhronskih motorjev: motorje z zasenčenimi poli v dvopolni in štiripolni izvedbi, enofazne kondenzatorske motorje v dvopolni in štiripolni izvedbi in enofazne ter trifazne male asinhronske motorje z uporovno odklopljivo pomožno fazo.

1. Motorji za vgraditev v gospodinske aparate: kompresorje hladilnikov in hladilnih skrinj, kuhinjske nape, sadne centrifuge, ventilatorje, kalorije, gramofone, sušilne havbe, lužne črpalke za pralne stroje.
2. Motorji za vgraditev v profesionalne in polprofesionalne aparate: obtočne črpalke, ventile, stenske ventilatorje za hlajenje kondenzatorjev hladilnih vitrin, regulirane pogone.

III. Gospodinski aparati

Različne vrste kavnih mlinčkov, namizni mešalniki z različnimi priključki, kuhinjski stroji s priključki za rezanje mesa in mešalnikom, ročni mešalniki in z različnimi priključki, sadne centrifuge, ročni sušilniki las, sušilne havbe in namizni ventilatorji.

TOVARNA ELEKTROMOTORJEV IN GOSPODINJSKIH APARATOV

je renomirano podjetje v svoji stroki. Znana je po kvaliteti svojih izdelkov po vsej Jugoslaviji in v svetu. Na svetovnem tržišču se lahko mirno postavi ob večja in starejša podjetja svoje stroke.

PROIZVAJA:

Male elektromotorje: kolektorske in asinhronske —
2,900.000 letno

Gospodinjske aparate: kavne mlinčke, mikserje, sušilnike las, sadne centrifuge, sušilne havbe, razne priključke za te stroje, ki se rabijo v gospodinjstvu. Vse gospodinjske aparate tovarna izdeluje v kooperaciji s svetovnima firmama BRAUN in GIRMI.

Lužne črpalke, sirene in alarmne naprave.

IZVAŽA: v ZDA, Dansko, Zahodno Nemčijo, Anglijo, Češko itd.

Motorji in gospodinjski aparati iz ISKRE v Železnikih so pojem kvalitete!

ŽELEZNIKI

ISKRA

